

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
охорони здоров'я України
_____ № _____

ГІГІЄНІЧНІ ВИМОГИ
до води природної мінеральної, її показники безпечності та окремі
показники якості, а також окремі вимоги до води джерельної

I. Загальні положення

1. Гігієнічні вимоги до води природної мінеральної, її показники безпечності та окремі показники якості, а також окремі вимоги до води джерельної (далі – Гігієнічні вимоги) поширюються на операторів ринку, сфера діяльності яких пов'язана з виробництвом і обігом води природної мінеральної, державна реєстрація якої була здійснена відповідно до вимог Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», а також води джерельної. Ознакою державної реєстрації води природної мінеральної є її наявність в державному реєстрі вод природних мінеральних.

Ці Гігієнічні вимоги застосовуються до води природної мінеральної і води джерельної, які виробляються, перебувають в обігу, ввозяться (пересилаються) на митну територію України та/або вивозяться (пересилаються) з неї.

2. Ці Гігієнічні вимоги не застосовуються до вод:

1) які є лікарськими засобами відповідно до статті 2 Закону України «Про лікарські засоби»;

- 2) які є іншими водами питними;
- 3) які є водами, що в місці їх видобування та/або розташування природного виходу на поверхню використовуються з лікувальною метою;
- 4) стосовно яких здійснюється дослідно-промислова розробка.

3. Контроль за додержанням операторами ринку цих Гігієнічних вимог, в тому числі за додержанням умов застосування обробок води природної мінеральної, здійснюється відповідно до Закону України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин».

II. Терміни

1. Виробництво води природної мінеральної – всі стадії технологічного процесу від видобування підземної води до розливу в споживчу тару (герметичні ємності), маркування.

2. Комерційна назва води природної мінеральної – слово або словосполучення, якими позначено окрему мінеральну воду для відокремлення її з ряду інших вод природних мінеральних та під якою вона зазначена в Державному реєстрі вод природних мінеральних.

3. Вода джерельна – вода підземна, призначена для споживання людиною в своєму природному стані, що розливається у споживчу тару біля джерела та відповідає розділу VII цих Гігієнічних вимог.

4. Вода природна мінеральна — це безпечна для здоров'я людини вода, що надходить (видобувається) з підземного водоносного горизонту (родовища) на поверхню за допомогою одного або більше природних джерел або свердловин, в якій властива їй мікробіота, захищена від зовнішнього забруднення, не піддавалась знищенню, зміні та впливу. Вода природна мінеральна характеризується певним та стабільним мікробіологічним і фізико-хімічним складом та віднесена до категорії «вода природна мінеральна» відповідно до вимог законодавства.

5. Вода природна мінеральна газована – це вода природна мінеральна, до якої було додано діоксид вуглецю іншого походження, ніж той, що присутній у воді, яка надходить з водоносного пласта або родовища. Залежно від кількості доданого діоксиду вуглецю вода може ділитися на сильногазовану (CO_2 не менше 0,4 g/l) та слабогазовану (CO_2 не менше 0,2 g/l, але не більше 0,4 g/l).

6. Вода природна мінеральна, насичена газом з джерела, – це вода природна мінеральна, вміст діоксиду вуглецю у якій більший, ніж у похідної води з джерела та/або водоносного пласта внаслідок додавання діоксиду вуглецю, який отримано з цього ж джерела та/або водоносного пласта.

Залежно від кількості доданого діоксиду вуглецю вода ділиться на сильногазовану (CO_2 не менше 0,4 g/l) та слабогазовану (CO_2 не менше 0,2 g/l, але не більше 0,4 g/l).

7. Вода природна мінеральна природно-газована – це вода природна мінеральна, вміст діоксиду вуглецю в якій у розфасованому стані є таким самим (з урахуванням технологічних відхилень), як у похідній воді, внаслідок, якщо це має місце, повторно введення певної кількості діоксиду вуглецю з того ж джерела води або водоносного пласта, яка відновлює втрачений у ході технологічних операцій діоксид вуглецю.

8. Дата «бажано вжити до» (дата мінімального строку придатності) — календарна дата, яка визначається оператором ринку і до настання якої характеристики води природної мінеральної залишаються майже незмінними за умови її зберігання відповідно до вимог, встановлених цим оператором. Настання дати «бажано вжити до» не означає, що вода природна мінеральна є небезпечною для здоров'я споживачів.

9. Оператор ринку, відповідальний за інформацію про воду природну мінеральну, — оператор ринку, під чий найменуванням харчовий продукт вводиться в обіг, а для імпортованих харчових продуктів – імпортер;

10. Органолептичний дефект – зміна запаху та/або смаку води природної мінеральної, яка відбулась після її виходу на поверхню.

11. Основний склад води природної мінеральної (основні аніони та катіони) – кількість кальцію, магнію, калію, натрію, гідрокарбонатів, хлоридів, сульфатів, що обумовлюють притаманні цій воді властивості.

12. Поле зору – всі поверхні упаковки, які можна побачити з однієї точки зору.

13. Інші терміни вживаються у цих Гігієнічних вимогах у значеннях, наведених в Законах України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» та «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин».

III. Вимоги до обробки води природної мінеральної

1. Вода природна мінеральна у процесі її виробництва не може бути об'єктом обробки, крім нижчезазначених:

1) видалення нестабільних сполук заліза і сірки шляхом фільтрації та відстоювання; перед цими операціями допускається обробка води повітрям, якщо така обробка не змінює її основний склад;

2) видалення сполук заліза, марганцю, сірки і миш'яку шляхом обробки повітрям, збагаченим озоном, якщо така обробка не змінює її основний склад;

3) видалення інших небажаних складових з води природної мінеральної, якщо така обробка у воді не змінює її основний склад;

4) повне або часткове видалення вільного діоксиду вуглецю, яке здійснюється виключно фізичними методами.

2. Обробка повітрям, збагаченим озоном, повинна відповідати таким вимогам:

1) обробка не змінює її основний склад;

2) вода природна мінеральна повинна відповідати до обробки мікробіологічним параметрам(показникам), що визначені у розділі IV цих Гігієнічних вимог;

3) обробка не повинна призводити до утворення побічних сполук у концентраціях, що перевищують максимально допустимі рівні, встановлені у Таблиці 2 Додатка 1 до цих Гігієнічних вимог.

3. Оператор ринку може застосувати обробки води природної мінеральної, які зазначені в підпунктах 2 і 3 пункту 1 цього розділу, після встановлення центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері охорони здоров'я, умов застосування цих обробок.

4. Міністерство охорони здоров'я України під час встановлення умов застосування обробки води природної мінеральної повітрям, збагаченим озоном, зокрема, перевіряє таке:

1) використання обробки обумовлено складом води природної мінеральної, зокрема, вмістом сполук заліза, марганцю, сірки і миш'яку;

2) оператор ринку вживає всіх необхідних заходів з метою забезпечення результативності обробки та безпечності води природної мінеральної, яка отримується в її результаті.

5. Оператор ринку повинен інформувати компетентний орган про наміри застосування обробки повітрям, збагаченим озоном, або обробки, що зазначена в підпункті 3 пункту 1 цього розділу, не пізніше, ніж за 15 календарних днів до дати початку застосування такої обробки. Зазначене інформування здійснюється шляхом надсилання письмового повідомлення у довільній формі.

6. До води природної мінеральної у тому стані, в якому вона перебуває в джерелі і в процесі її виробництва, не дозволяється додавати будь-які речовини, крім діоксиду вуглецю, введенного відповідно до умов, визначених у пунктах 5 – 7 розділу II цих Гігієнічних умов.

7. Забороняється обробка з метою знезаражування, введення бактеріостатичних речовин або інша обробка, яка може змінити кількість життєздатних колоній мікроорганізмів води природної мінеральної.

8. Вимоги пункту 1 цього розділу не поширюється на води природні мінеральні, які використовуються у виробництві безалкогольних напоїв.

IV. Параметри (показники) безпечності та окремі показники якості води природної мінеральної

1. Під час промислового видобування води природної мінеральної загальна кількість колоній мікроорганізмів на момент її виходу на поверхню повинна бути такою, якою вона була в цій воді протягом її державної реєстрації, що свідчить про захищеність джерела від забруднення.

2. Загальна кількість колоній мікроорганізмів (або ЗМЧ – загальне мікробне число) повинна визначатися з розрахунку на 1 ml-води за таких умов:

1) інкубація при температурі 20–22°C протягом 72 годин – на агаровому середовищі або агар-желатині;

2) інкубація при температурі 37°C протягом 24 годин – на агаровому середовищі.

3. Кількість колоній життєздатних мікроорганізмів води природної мінеральної у джерелі (свердловині) зазвичай не повинна перевищувати 20 одиниць в 1 ml за температури (20 – 22)°C при інкубації протягом 72 годин та 5 одиниць в 1 ml за температури 37°C при інкубації протягом 24 годин відповідно, з урахуванням того, що ці значення не максимально допустимі величини, а орієнтовні.

4. Після розливу води природної мінеральної в споживчу тару загальна кількість життєздатних колоній мікроорганізмів не повинна перевищувати 100 одиниць в 1 ml за температури (20 – 22)°C при інкубації протягом 72 годин та 20 колоній в 1 ml за температури 37°C при інкубації протягом 24 годин. ЗМЧ повинно визначатися через 12 – годин після розливу. Протягом всього цього 12-годинного періоду вода природна мінеральна, фасована в споживчу тару, повинна зберігатися при температурі (4±1)°C.

Збільшення кількості життєздатних колоній мікроорганізмів у воді природній мінеральній під час її обігу може бути тільки результатом нормального росту мікроорганізмів, що містилися у цій воді на момент виходу на поверхню. При обігу вода природна мінеральна не може містити органолептичні дефекти.

6. У джерелі (свердловині), під час розливу у споживчу тару та обігу вода природна мінеральна не повинна містити :

- 1) паразити та патогенні мікроорганізми;
- 2) *Escherichia coli* та інші колиформи, фекальні streptococci у 250 ml зразка;
- 3) *Pseudomonas aeruginosa* у 250 ml зразка;
- 4) спори сульфіторедукувальних анаеробів (клостридіум) у 50 ml зразка

7. Хімічні параметри (показники) безпечності вод природних мінеральних та їх максимально допустимі рівні, яким повинні відповідати ці води, наведені у Таблиці 1 Додатка 1 до цих Гігієнічних вимог.

8. Зазначені в Додатку 1 хімічні речовини, що містяться у воді природній мінеральній, повинні бути виключно походженням з джерела, з якого видобута ця вода.

9. Споживча тара, в яку розливається вода природна мінеральна, повинна закриватися у спосіб, що запобігає можливості її фальсифікації або забруднення.

V. Маркування води природної мінеральної

1. Маркування води природної мінеральної здійснюється відповідно до вимог статті 39 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів», нормативно-правових актів, в положеннях яких зазначено, що вони встановлюють вимоги до маркування води природної мінеральної або вода природна мінеральна згадується як об'єкт регулювання, а також цього розділу.

У маркуванні води природної мінеральної повинна зазначатись така інформація:

- 1) назва харчового продукту: «вода природна мінеральна» та комерційна назва цієї води;
- 2) склад – основний склад води природної мінеральної та загальний рівень мінералізації (в одиницях вимірювання: ml або g/l);
- 3) кількість (позначення одиниць вимірювання – l або л);
- 4) дата «бажано вжити до»;
- 5) умови зберігання;
- 6) умови та рекомендації використання, якщо вода природна мінеральна потребує особливих умов використання;
- 7) ступінь насичення діоксидом вуглецю згідно з пунктами 5 – 8 розділу II, його вміст та метод його додавання/видалення: «природно

газована», «природно газована донасичена штучним діоксидом вуглецю», «насичена газом з джерела» або «газована». Відповідно до пунктів 5 – 8 розділу II може додаватися така характеристика: «сильногазована» або «слабогазована»;

8) номер (або назва) та місцезнаходження свердловини (джерела). Додатково може зазначатися назва родовища;

9) відомості про види обробки, зазначені в підпунктах 2, 3 пункту 1 розділу III цих Гігієнічних вимог;

10) найменування та місцезнаходження оператора ринку, відповідального за інформацію про воду природну мінеральну.

2. У маркуванні води природної мінеральної, що була оброблена повітрям, збагаченим озоном, після основного складу зазначається: «Вода пройшла дозволений процес окиснення повітрям, збагаченим озоном» або «оброблена озоном».

3. Назва місцевості, селища або місця, назва джерела (за наявності) та похідні від них можуть використовуватись в маркуванні як комерційна назва води із дотриманням положень чинного законодавства України, що регулює правові засади охорони прав на зазначення походження товарів в Україні та регулює відносини, що виникають у зв'язку з їх набуттям, використанням та захистом за умови, що власна назва води не вводить в оману споживачів стосовно місцевості, селища або місця видобування або розливу води природної мінеральної.

4. Забороняється пропонувати для реалізації воду природну мінеральну, яку видобуто з одного і того ж джерела/свердловини більше, ніж під однією комерційною назвою.

5. Забороняється використовувати позначення, які приписують воді природній мінеральній властивості, що стосуються профілактики або лікування захворювань.

6. Дозволяється наводити в маркуванні твердження, викладені в Додатку 2 до цих Гігієнічних вимог, за умов відповідності критеріям, встановленим цим Додатком, або інші дозволені законодавством твердження.

7. Дозволяється наводити в маркуванні твердження про поживну (харчову) цінність та про користь для здоров'я, якщо вони містяться в Додатку 2 до цих Гігієнічних вимог, або у відповідних переліках, затверджених Міністерством охорони здоров'я України, і виконуються умови їх використання, зазначені в цих переліках.

8. Якщо концентрація фторидів у воді природній мінеральній перевищує 1,5 mg/l), в маркуванні додатково зазначається: «Вміст фториду більший за 1,5 mg/l: не придатна для регулярного споживання немовлятами, дітьми віком до 7 років, особам з проявами флюорозу та зниженим

імунітетом». Ця інформація повинна бути чітко видною для споживача, її слід розміщувати в одному полі зору із назвою. В складі повинен зазначатися фактичний вміст фториду.

9. Для маркування води природної мінеральної забороняється використовувати об'єкти інтелектуальної власності, права на які не набуті оператором ринку з підстав, встановлених законом чи договором.

10. Забороняється при виробництві, у тому числі при пакуванні, маркуванні, обігу та/або рекламуванні води природної мінеральної використовувати об'єкти права інтелектуальної власності, використання яких призводить до:

1) введення в оману щодо характеристик води природної мінеральної (в тому числі невідповідність води природної мінеральної зазначеним характеристикам);

2) введення в оману щодо місцевості, селища або місця видобутку або розливу води природної мінеральної.

11. Забороняється в маркуванні та рекламі упакованої у споживчу тару води питної, яка не міститься в Державному реєстрі вод природних мінеральних, використовувати у будь-якій формі вказівки, позначення, знаки для товарів та послуг, назву, зображення або інші позначки, які можуть призвести до переплутування води питної із водою природною мінеральною, зокрема використовувати позначення «мінеральна вода».

12. У випадку, якщо маркування містить комерційну назву, яка відрізняється від найменування джерела або місця видобування води або місця виробництва (розливу), відповідне найменування джерела або місця видобування води повинні вказуватися літерами, що принаймні в півтора рази більші за розміром (по висоті та ширині) від найбільшої літери, яка застосовується у комерційній назві.

13. Назва, комерційна назва, дата «бажано вжити до» та кількість повинні зазначатися в маркуванні в одному полі зору.

VI. Гігієнічні вимоги до виробництва та обігу води природної мінеральної

1. Вода природня мінеральна видобуваються та виводяться на поверхню за допомогою водозабірних споруд. Водозабір повинен забезпечувати максимально можливу швидкість витоку води з джерела (дебіт) та не допускати втрат води.

2. Навколо водозабору встановлюються зони санітарної охорони відповідно до вимог чинного законодавства.

3. Водозабір та устаткування для виробництва води природної мінеральної повинні забезпечувати її захист від забруднення та збереження її

хімічних, фізико-хімічних і мікробіологічних властивостей, які їй притаманні.

4. Обладнання, що контактує з водою природною мінеральною (труби, резервуари тощо), повинно бути виготовлене з матеріалів, дозволених для контакту з харчовими продуктами.

5. Умови виробництва води природної мінеральної, зокрема, обладнання для промивки та розливу води природної мінеральної у споживчу тару повинні відповідати гігієнічним вимогам. Споживча тара повинна виготовлятися та оброблятися у такий спосіб, щоб уникати її негативного впливу на хімічні та мікробіологічні характеристики води природної мінеральної.

6. Транспортування води природної мінеральної у тарі, відмінній від тієї, в якій реалізується кінцевому споживачу, забороняється. Ця вимога не поширюється на виробників вод природних мінеральних, які автоцистернами транспортували ці води від джерела/свердловини до заводу з виробництва цих вод до дня затвердження цих Гігієнічних вимог.

7. Зберігати та транспортувати воду природну мінеральну слід в умовах, що унеможлиблюватимуть її забруднення мікроорганізмами та/чи сприяти інтенсифікації їх розмноження, а також пошкодження та забруднення споживчої тари, зокрема в місцях, захищених від впливу прямих сонячних променів.

8. Якщо під час виробництва виявляється, що мікробіологічні параметри (показники) безпечності води природної мінеральної не відповідають вимогам пунктів 1, 2 3, 4, 5 та 6 розділу IV цих Гігієнічних вимог, оператор ринку повинен негайно припинити виробництво води природної мінеральної, зокрема її розлив в споживчу тару, до усунення причин забруднення та приведення її параметрів (показників) відповідно до цих Гігієнічних вимог.

9. Спосіб облаштування підприємств з виробництва вод природних мінеральних та умови їх виробництва визначаються операторами ринку з урахуванням вимог чинного законодавства України. Параметри (показники) безпечності та окремі показники якості води, що використовується для технологічних, санітарно-гігієнічних, господарських, побутових та питних потреб, повинні відповідати вимогам законодавства щодо безпечності та окремих показників якості води питної.

VII. Окремі вимоги до води джерельної.

1. Вода питна може мати назву «вода джерельна», якщо вона:

1) не зазнала інших видів обробки, крім наведених у розділі III цих Гігієнічних вимог;

2) задовольняє гігієнічним вимогам до виробництва та обігу води природної мінеральної, викладеним у розділі VI цих Гігієнічних вимог;

3) відповідає мікробіологічним параметрам (показникам) води природної мінеральної, зазначеним у пунктах 1 – 6 розділу IV цих Гігієнічних вимог;

4) відповідає вимогам щодо маркування води природної мінеральної, визначеним у підпунктах 8 і 9 пункту 1 та пунктах 4, 12, 13 розділу V цих Гігієнічних вимог;

5) відповідає іншим, ніж зазначені в підпунктах 1 – 4 пункту 1 цього розділу, вимогам щодо безпечності та окремих показників якості, визначених законодавчими актами щодо води питної.

**Начальник Управління
громадського здоров'я**

Н. Півень

Додаток 1 до Гігієнічних вимог до води природної мінеральної, показники безпечності та окремі показники якості (пункт 2 Розділу III)

Таблиця 1

Параметри(показники) безпечності та їх максимально допустимі рівні для води природної мінеральної

№ з/п	Параметри(показники) безпечності	МДР* (mg/l)
1	Барій**	1,0
2	Кадмій	0,003
3	Марганець	0,50
4	Миш'як (загальний)	0,010
5	Мідь	1,0
6	Нікель	0,020
7	Нітрати (по NO ₃)	50
8	Нітрити**	0,1
9	Ртуть	0,0010
10	Свинець	0,010
11	Селен	0,010
12	Сурма	0,0050
13	Фторид**	5,0
14	Хром (загальний)	0,050
15	Ціанід	0,070

* МДР – максимально допустимий рівень
 ** для вод природних мінеральних, призначених для обігу на території України, допускається вміст цього параметра(показника) на рівні, що не перевищує значення, наведені у таблиці 3 цього Додатку, за умови нанесення в маркуванні інформації, зазначеної в цій таблиці.

Таблиця 2

МДР сполук, що утворюються в процесі обробки води природної мінеральної та джерельної води повітрям, збагаченим озоном

№ з/п	Сполуки	МДР (мкг/l)
1	Розчинений озон	50
2	Бромати	3
3	Бромформ	1

Таблиця 3

Параметри (показники) безпечності та їх МДР, які дозволяються для вод природних мінеральних за умови нанесення відповідної інформації в маркуванні

№ з/п	Параметри (показники) безпечності	МДР(mg/l)	Позначення в маркуванні
1	Барій	5,0	Містить підвищений вміст барію. Не рекомендується для систематичного споживання.
2	Нітрити	2,0	Містить підвищений вміст нітритів. Не рекомендується для систематичного споживання.
3	Фторид	10,0	Містить підвищений вміст фтору. Не рекомендується для систематичного споживання.

Таблиця 4

Метрологічні характеристики¹ методів (методик) визначення параметрів (показників), вказаних у Таблиці 1

№ з/п	Параметри(показники)	Точність ² відносно МДР, %	Прецизійність ³ відносно МДР, %	Межа виявлення ⁴ відносно МДР, %
1	Барій	25	25	25
2	Бор	25	25	25
3	Кадмій	10	10	10
4	Марганець	10	10	10
5	Миш'як	10	10	10
6	Мідь	10	10	10
7	Нікель	10	10	10
8	Нітрати (по NO ₃)	10	10	10
9	Нітрити	10	10	10
10	Ртуть	20	10	20
11	Свинець	10	10	10
12	Селен	10	10	10
13	Сурма	25	25	25
14	Фторид	10	10	10
15	Хром	10	10	10
16	Ціанід ⁵	10	10	10

1- Аналітичні методи(методики) для вимірювання концентрацій параметрів(показників), зазначених в Таблиці 1 Додатка 1, повинні забезпечувати вимірювання як мінімум концентрації, на рівні МДР із заданою точністю, прецизійністю і межею виявлення.

Незалежно від чутливості методу(методики), що використовується, результат повинен виражатися з використанням, щонайменше, такої ж кількості десяткових знаків, як встановлено у Таблиці 1 Додатка 1 для відповідного МДР.

2 - Точність характеризує систематичну похибку і є різницею між середнім значенням великої кількості повторних вимірів і точним значенням.

3 - Прецизійність характеризує випадкову похибку і виражається в цілому як стандартне відхилення (як в межах партії, так і між партіями) вибірки результатів від середнього. Прийнятна точність дорівнює подвоєному відносному стандартному відхиленню.

4 - Межею виявлення є:

або потроєне відносне стандартне відхилення в межах партії природного зразка, що містить низьку концентрацію параметра,

або збільшене у п'ять раз відносне стандартне відхилення в межах групи початкового зразка.

5 - Застосування методу(методики) повинно надати можливість визначити загальну кількість ціаніду у всіх його формах.

Додаток 2 до Гігієнічних вимог до
води природної мінеральної,
показники безпечності та окремі
показники якості (Розділ V)

**Деякі позначення та критерії для маркування води природної
мінеральної**

№ з/п	Позначення	Критерії
1.	«Низький вміст мінералів» або «З низьким вмістом мінералів»	Вміст мінеральних солей розраховується як сухий залишок, у кількості не більше ніж 500 mg/l води.
2.	«Дуже низький вміст мінералів» або «З дуже низьким вмістом мінералів»	Вміст мінеральних солей розраховується як сухий залишок, у кількості не більше ніж 50 mg/l
3.	«Високий вміст мінералів» або «З високим вмістом мінералів» або «Багата мінеральними солями»	Вміст мінеральних солей розраховується як сухий залишок, у кількості більше ніж 1500 mg/l
4.	«Бікарбонатна» або «містить бікарбонати»	Вміст бікарбонатів більше ніж 600 mg/l
5.	«Сульфатна» або «містить сульфати»	Вміст сульфатів більше ніж 200 mg/l
6.	«Хлоридна» або «містить хлориди»	Вміст хлоридів більше ніж 200 mg/l
7.	«Кальцієва» або «містить кальцій»	Вміст кальцію більше ніж 150 mg/l
8.	«Магнієва» або «містить магній»	Вміст магнію більше ніж 50 mg/l
9.	«Фторидна» або «містить фтор»	Вміст фторидів більше ніж 1 mg/l, але не перевищує 10,0 mg/l
10.	«Містить залізо»	Вміст загального заліза більше ніж 1 mg/l
11.	«З високим вмістом CO ₂ » або з «великим вмістом діоксиду вуглецю»	Вміст незв'язаного діоксиду вуглецю більше ніж 250 mg/l
12.	«Натрієва» або «містить натрій»	Вміст натрію більше ніж 200 mg/l
13.	«Підходить для приготування їжі для немовлят»	Критерії визначаються на основі фізико- хімічних досліджень і, за необхідності, фармакологічних, фізіологічних та клінічних досліджень, визнаних з наукової точки зору
13.	«Низький вміст натрію» або	

	«Придатна для дієти з низьким вмістом натрію» або «Придатна для дієти, яка виключає споживання солі»	Вміст натрію менше ніж 20 mg/l
14.	«Може мати послаблюючу дію на шлунково-кишковий тракт»	Критерії визначаються на основі фізико-хімічних досліджень і, за необхідності, фармакологічних, фізіологічних та клінічних досліджень, визнаних з наукової точки зору.
15.	«Може мати сечогінну дію»	Критерії визначаються на основі фізико-хімічних досліджень і, за необхідності, фармакологічних, фізіологічних та клінічних досліджень, визнаних з наукової точки зору.
16.	«Стимулює травлення»	Критерії визначаються на основі фізико-хімічних досліджень і, за необхідності, фармакологічних, фізіологічних та клінічних досліджень, визнаних з наукової точки зору.
17.	«Полегшує роботу печінки та виділення жовчі»	Критерії визначаються на основі фізико-хімічних досліджень і, за необхідності, фармакологічних, фізіологічних та клінічних досліджень, визнаних з наукової точки зору.